

Sygn. akt III AUa 209/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Pasek
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Lublinie

sprawy P. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do renty socjalnej

na skutek apelacji wnioskodawcy P. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 11 stycznia 2016 r. sygn. akt VI U 158/15

oddala apelację.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 209/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpatrzeniu wniosku P. C. z dnia 26 sierpnia 2014r. odmówił przyznania prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż lekarz orzecznik i komisja lekarska. ustalili, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

P. C. odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i ustalenie prawa do dochodzonego świadczenia.

ZUS Oddział w R. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2016 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

P. C. urodzony w dniu (...), w dniu 26 sierpnia 2014r. złożył do ZUS Oddział w R. wniosek o przyznanie renty socjalnej. Lekarz Orzecznik ZUS orzekł, że P. C. nie jest całkowicie niezdolny do pracy Komisja Lekarską ZUS stwierdziła iż występujące u badanego schorzenia nie naruszają sprawności organizmu w stopniu, który dawałby podstawy do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Komisja Lekarska ZUS rozpoznała u wnioskodawcy upośledzenie umysłowe stopnia lekkiego z zaburzeniami zachowania i emocji po zapoznaniu się z treścią opinii konsultantów psychologa klinicznego B. C. z 24 września 2014r. i psychiatry R. N..

P. C. ma orzeczoną niepełnosprawność od dzieciństwa, a umiarkowany stopień niepełnosprawności od 6 września 2012r.

Zgodnie z treścią art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. nr 135 poz. 1268), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia;
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy w myśl art. 5 w/w ustawy dokonuje się na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm).

Zgodnie z w/w ustawą, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 12 i 13).

Celem ustalenia czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy, sąd dopuścił dowód z opinii biegłych specjalistów psychiatry i psychologa.

Biegli sądowi lekarz psychiatra M. P. i psycholog kliniczny D. Z. w łącznej opinii z dnia 23 marca 2015r. w oparciu o przedstawioną dokumentację medyczną oraz badania fizykalne wnioskodawcy, rozpoznali u badanego upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. P. C. leczy się psychiatrycznie w PZP w P.. Podczas badania przez lekarza psychiatrę kontakt logiczny był utrudniony, odpowiadał skinieniem głowy. Swoim zachowaniem nie ujawniał lęku, niepokoju, objawów psychotycznych. W badaniu psychologicznym stwierdzono, że w szkole podstawowej uczył się do szóstej klasy programem z obniżonymi wymaganiami, a w gimnazjum przez rok w W.. Obecnie jest w specjalnej trzeciej klasie w szkole najbliższej miejscu zamieszkania w Z. i ma indywidualne nauczanie w klasie specjalnej ze słabymi wynikami. Leczony jest w powodu nadpobudliwości, ostatni raz u psychiatry był w lutym 2015r., nie leczy się systematycznie. Otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny. Biegli nie stwierdzili u badanego całkowitej niezdolności do pracy.

W uzupełniającej opinii z dnia 15 czerwca 2015r, wywołanej na skutek zastrzeżeń wnioskodawcy biegli podtrzymali swoje stanowisko wyrażone w opinii głównej, w szczególności biegła psycholog kliniczny nie znalazła podstaw do zmiany diagnozy wskazując, że wnioskodawca wprawdzie funkcjonuje na poziomie upośledzenia lekkiego, jednakże skarżący nie przedstawił żadnych nowych dokumentów i z powodów psychologicznych i psychiatrycznych brak jest

podstaw do stwierdzenia u niego całkowitej niezdolności do pracy. Biegła psycholog dodatkowo stwierdziła, że analiza postępującego regresu funkcji umysłowych wnioskodawcy jest opisana w opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ze stycznia 2011r., gdzie stwierdzono, że powodem trudności edukacyjnych jest słaba stymulacja ze strony środowiska rodzinnego, niska motywacja do podejmowania wysiłku umysłowego i systematycznej pracy, a przez to brak osiągnięć szkolnych na miarę możliwości badanego.

Biegła psycholog kliniczny D. Z., po zapoznaniu się z wynikiem badania psychologicznego wnioskodawcy, przeprowadzonego w dniu 2 lipca 2015r. przez psychologa klinicznego R. D. w prywatnym gabinecie (k. 35) stwierdziła, że różnice w poszczególnych skalach między badaniami z września 2014r. i z 2 lipca 2015r. sięgają kilkunastu punktów w obszarze błędów pomiarów. Zaświadczenie z dnia 2 lipca 2015r. nie zawiera informacji o przewlekłym procesie chorobowym czy też urazie, który byłby uzasadnieniem takiego regresu sprawności intelektualnej P. C. w okresie 10 miesięcy. Brak też informacji o poziomie zaangażowania badanego w proces testowania. Nie jest też prawdziwy zapis w zaświadczeniu z dnia 2 lipca 2015r., że stan upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym istnieje u odwołującego od dzieciństwa, gdyż przy rozpoczęciu nauki w masowej szkole podstawowej, diagnozy psychologiczno-pedagogiczne wskazywały na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Również zapis w zaświadczeniu, że rozpoznano u badanego zaburzenia zachowania z reakcjami dysforycznymi nie ma potwierdzenia z załączoną do akt dokumentacją leczenia psychiatrycznego i opinią psychiatry konsultanta ZUS.

W konkluzji drugiej uzupełniającej opinii z 6 sierpnia 2015r. biegła psycholog potwierdziła wnioski orzecznicze z poprzednich opinii, że rozpoznała u badanego upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Nie występuje u skarżącego całkowita niezdolność do pracy.

Na rozprawie w dniu 11 stycznia 2016r. została złożona opinia psychologa O. J. z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Z. z dnia 1 października 2015r. stwierdzająca, że wyniki diagnoz psychologicznych z lat 2003, 2005, 2006, 2009 i 2011 wskazują na regres dynamiki procesów intelektualnych u wnioskodawcy. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Z. skarżący od dnia 29 kwietnia 2003r. jest objęty specjalistyczną opieką psychologiczno-pedagogiczną. W opinii z dnia 1 października 2015r. psycholog O. J. podała, że aktualnie wyniki testu inteligencji wskazują u P. C. upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym. Opinia została wydana na pisemny wniosek matki J. C..

Sąd podniósł, że opinia prywatna nie stanowi miarodajnego dowodu w postępowaniu sądowym. W sprawie badania testem inteligencji (...)zostały przeprowadzone przez konsultanta psychologa ZUS B. C. w dniu 24 września 2014r. W opinii w podsumowaniach i wnioskach zostało określone, że uzyskane wyniki badania testowego wskazują na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim i na niedojrzałość społeczno-emocjonalną.

Sąd Okręgowy podzielił opinie sporządzone w niniejszej sprawie przez biegłych sądowych uznając je za miarodajny dowód w sprawie.

Sąd zaznaczył, że stwierdzenie niezdolności do pracy z powodów zdrowotnych wymaga wiadomości specjalnych, toteż podstawę ustaleń w pierwszej kolejności stanowią dowody z opinii biegłych sądowych, posiadających specjalistyczną wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby zainteresowanej uzyskaniem świadczenia. Dowód tego rodzaju podlega wprawdzie ocenie Sądu ale tylko pod względem fachowości, rzetelności oraz logiczności oraz sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków. Sąd natomiast nie wkracza w sferę wiedzy specjalistycznej; Sąd może pomijać oczywiste pomyłki biegłego, nie może jednak w miejsce merytorycznych poglądów biegłego wprowadzać własnych stwierdzeń. Co więcej, podkreślić trzeba, że o uznaniu niezdolności do pracy nie decyduje samo schorzenie, lecz stopień jego zaawansowania, który czyni ubezpieczonego całkowicie niezdolnym do pracy. O istnieniu takiej niezdolności nie decyduje i nie może także decydować subiektywne odczucie badanego, ale obiektywna ocena specjalistów biegłych lekarzy sądowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1998 r., II UKN 466/97).

W niniejszej sprawie wnioskodawcę badało 2 specjalistów z dziedzin, których schorzenia stwierdzono u skarżącego, tj. psychiatra i psycholog kliniczny. Opinie wydane zostały po uprzednim bezpośrednim przeprowadzeniu badania

wnioskodawcy oraz po dogłębnej analizie dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy, a także złożonej przez wnioskodawcę. W ocenie Sądu opinie w sposób precyzyjny i szczegółowy opisuje dolegliwości na które cierpi wnioskodawca, nadto zostały logicznie umotywowane i w sposób jednoznaczny odpowiadają na tezę dowodową, a ich fachowość i rzetelność nie budzi zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy w oparciu o powyższe uznał sprawę za wystarczająco wyjaśnioną do rozstrzygnięcia i uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 15 grudnia 2014 roku jest prawidłowa, albowiem brak było podstaw do przyznania odwołującemu renty socjalnej z tytułu niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej odwołanie oddalił.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją w całości przez pełnomocnika wnioskodawcy.

Apelacja zarzuca błędną ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy, nie uwzględnienie faktu, że wnioskodawca ma stwierdzony umiarkowany stopień niepełnosprawności, i nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować. Jak wynika z treści apelacji skarżący domaga się zmiany wyroku i przyznania prawa do renty socjalnej. Do apelacji została dołączona historia choroby z poradni zdrowia psychicznego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył.

Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe przez przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych sądowych psychiatry M. P. i psychologa D. Z.. Biegli ci po ponownym zapoznaniu się z całą dokumentacją w tym dokumentacją medyczną dodatkowo złożoną w toku postępowania apelacyjnego, oraz ponownym bezpośrednim badaniu wnioskodawcy podtrzymali swoje wcześniejsze opinie, że stan zdrowia badanego nie sprowadza całkowitej niezdolności do pracy. Biegła psycholog w dniu 14.07.2016 roku przeprowadziła ponowne badanie psychologiczne (testem (...)), które wskazało na istnienie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, w tym dniu zostało też przeprowadzone badanie psychiatryczne, które potwierdziło wcześniejsze wnioski biegłych.

W świetle zasad logiki, doświadczenia życiowego, a także obowiązujących przepisów prawa, Sąd Apelacyjny podzielił w całości opinie biegłych specjalistów psychiatry M. P. i psychologa D. Z.. Biegli wskazali w opinii, konkretne argumenty na poparcie wywiedzionych wniosków, które wyprowadzili po dwukrotnym przeprowadzeniu badań wnioskodawcy jak i wnikliwej analizie zebranej dokumentacji medycznej. Obiektywny walor opinii wynika przed wszystkim z analizy stanu zdrowia poczynionego przez biegłych sądowych posiadających odpowiednie i wysokie kwalifikacje umożliwiające dokonanie właściwej oceny zdrowia wnioskodawcy, a co więcej, z zachowaniem kryteriów orzekania o niezdolności do pracy, które to pojęcia określone zostały w obowiązujących przepisach prawa.

Zaznaczyć też należy, że biegli wydający opinię uzupełniającą dysponowali dodatkowym materiałem dowodowym (dokumentacją medyczną) i mieli pełny obraz do oceny spornej okoliczności dotyczącej niezdolności do pracy.

Po uzupełnieniu materiału dowodowego Sąd Apelacyjny stwierdza, że ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji, są prawidłowe. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art.233 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że miarodajny dla oceny sądowej zdolności ubezpieczonego do pracy w kontekście orzekania o prawie do renty socjalnej, której przesłanką jest całkowita niezdolność do pracy (a więc niezdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy) - ma wynik badań lekarskich przeprowadzonych przez biegłych sądowych. O niezdolności do pracy nie decydują lekarze leczący, gdyż jak zauważa się w orzecznictwie sądowym, chodzi tu o ocenę niezdolności do pracy w prawnym rozumieniu, podejmowaną w trybie określonej procedury i przez odpowiednie organy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., I UK 22/10, M.P.Pr. z 2010 r. Nr 10, poz. 506). Biegli sądowi to lekarze wpisani na listę biegłych, posiadający wieloletnie doświadczenie zawodowe i cechy gwarantujące bezstronność i rzetelność opiniowania w sprawach sądowych.

Dodatkowo tylko zaznaczyć należy, że przed wydaniem zaskarżonej decyzji organ rentowy zasięgnął opinii konsultantów: psychologa klinicznego B. C. z 24 września 2014r. i psychiatry R. N. – którzy nie stwierdzili u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy, a jedynie częściową niezdolność do pracy – od dzieciństwa.

Reasumując wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania renty socjalnej, bowiem w świetle art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. nr 135 poz. 1268), renta taka przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia; w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Dodać także należy, że w razie pogorszenia stanu zdrowia wnioskodawca może ponownie złożyć wniosek o przyznanie prawa do renty socjalnej.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.